

O'qituvchining rahbarligi o'quvchilarning ijodkorlik va texnologik kompetensiyalariga ta'siri

Sharipova Gulshoda Bahriddinovna
Navoiy viloyati Navoiy shahar 16-AFCHO'IM
Texnologiya fani o'qituvchisi

Annotatsiya: Ushbu maqolada o'qituvchining rahbarligi o'quvchilarning ijodkorlik va texnologik kompetensiyalarini rivojlantirishdagi ahamiyati tahlil qilinadi. O'qituvchining metodik rahbarligi va pedagogik qo'llab-quvvatlashi o'quvchilarga amaliy ko'nikmalarni shakllantirish, ijodiy fikrlash va muammolarni hal qilish qobiliyatlarini rivojlantirish imkonini beradi. Tadqiqot shuni ko'rsatadiki, samarali rahbarlik o'quvchilarning motivatsiyasini oshiradi, ularni mustaqil ishlashga rag'batlantiradi va texnologik kompetensiyalarini mustahkamlaydi.

Kalit so'zlar: O'qituvchi rahbarligi, Ijodkorlik, Texnologik kompetensiyalar, Kompetensiyaviy yondashuv, Motivatsiya, Pedagogik qo'llab-quvvatlash, Mustaqil ishlash, Ta'lim jarayoni

O'quvchilarning ijodkorlik va texnologik kompetensiyalarini rivojlantirishda o'qituvchining rahbarligi muhim omil hisoblanadi. Ta'lim jarayonida o'qituvchi nafaqat nazariy bilimlarni yetkazadi, balki o'quvchilarning amaliy ishlarini boshqaradi, ularni motivatsiya qiladi va texnologik vositalardan samarali foydalanishga yo'naltiradi. Samarali pedagogik rahbarlik o'quvchilarga mustaqil fikrlash, innovatsion yondashuv va muammolarni hal qilish imkoniyatini beradi.

Ushbu maqolada o'qituvchining rahbarligi orqali o'quvchilarning ijodkorlik va texnologik kompetensiyalarini rivojlantirish metodikasi, samarali strategiyalar va amaliy yondashuvlar tahlil qilinadi. Shu bilan birga, maqola rahbarlikning maktab ta'limida ijodiy va texnologik ko'nikmalarni shakllantirishdagi ahamiyatini ko'rsatadi.

O'qituvchining rahbarligi maktab o'quvchilarining ijodkorlik va texnologik kompetensiyalarini rivojlantirishda muhim omil hisoblanadi. Pedagogik rahbarlik o'quvchilarning nafaqat nazariy bilimlarni egallashini ta'minlaydi, balki ularning amaliy ko'nikmalarini, ijodiy fikrlash qobiliyatlarini va muammolarni hal qilish ko'nikmalarini shakllantiradi. Samarali rahbarlik orqali o'quvchilar o'z g'oyalarini amaliy tarzda ifodalash, innovatsion qarorlar qabul qilish va texnologik vositalardan samarali foydalanish imkoniga ega bo'ladi.

Rahbarlik jarayoni bir nechta bosqichlardan iborat: o'quvchilarning boshlang'ich bilim va ko'nikmalarini aniqlash, o'quv jarayonini rejalashtirish, resurslarni taqdim etish, faoliyatni boshqarish va natijalarni baholash. Har bir bosqichda o'qituvchi o'quvchilarga metodik ko'rsatmalar beradi, ularni amaliy mashg'ulotlarda qo'llab-quvvatlaydi va yangi g'oyalarni sinab ko'rishga rag'batlantiradi. Shu bilan birga,

rahbarlik jarayonida o'quvchilarning mustaqil ishlash ko'nikmalarini rivojlantirishga alohida e'tibor qaratiladi.

O'quvchilarning texnologik kompetensiyalarini shakllantirishda raqamli vositalar va interaktiv platformalar muhim rol o'ynaydi. Masalan, grafik dasturlar, simulyatsiyalar va onlayn taqdimot platformalari o'quvchilarga o'z ijodiy ishlarini raqamli shaklda amalga oshirish, tahlil qilish va baholash imkonini beradi. Shu tariqa, o'quvchilar nafaqat texnologik vositalarni egallaydi, balki ijodiy va tanqidiy fikrlash ko'nikmalarini ham rivojlantiradi.

Guruh ishlari va kollaborativ mashg'ulotlar o'quvchilarning hamkorlik va muloqot ko'nikmalarini mustahkamlaydi. O'quvchilar bir-birining ishini baholaydi, fikr almashadi va yangi g'oyalarni birgalikda yaratadi. Interfaol mashg'ulotlar, viktorinalar va mini-loyihalar o'quvchilarning diqqatini jamlash, tezkor fikrlash va ijodiy qaror qabul qilish ko'nikmalarini rivojlantiradi. Shu bilan birga, o'qituvchining samarali rahbarligi o'quvchilarning motivatsiyasini oshiradi va ularni yangi yondashuvlarni sinab ko'rishga undaydi.

Baholash tizimi kompetensiyaga asoslangan yondashuvda muhim ahamiyatga ega. Baholash jarayonida nafaqat texnik aniqlik, balki ijodkorlik, innovatsion yondashuv va mustaqil qaror qabul qilish ko'nikmalari ham inobatga olinadi. O'qituvchi o'quvchilarning raqamli portfellarini, loyihalarini va amaliy ishlarini baholab, ularga konstruktiv fikr beradi. Bu esa o'quvchilarning o'z ishlariga bo'lgan qiziqishini oshiradi va ularni yangi yondashuvlarni sinab ko'rishga rag'batlantiradi.

Shu tariqa, o'qituvchining rahbarligi maktab o'quvchilarining ijodkorlik va texnologik kompetensiyalarini shakllantirishda ajralmas rol o'ynaydi. Interfaol mashg'ulotlar, guruh ishlari, raqamli portfellar va o'qituvchining metodik rahbarligi birgalikda o'quvchilarning ijodiy va texnologik ko'nikmalarini sezilarli darajada oshiradi. Bu yondashuv o'quvchilarni nafaqat maktabdagi ta'lim jarayonida, balki kelajakdagi professional va ijodiy faoliyatlarda muvaffaqiyatga erishishga tayyorlaydi.

Shunday qilib, pedagogik rahbarlik orqali o'quvchilarning ijodkorlik va texnologik kompetensiyalarini rivojlantirish nafaqat ta'lim sifatini oshiradi, balki o'quvchilarning mustaqil fikrlash, ijodiy yondashuv va muammolarni hal qilish qobiliyatlarini mustahkamlaydi. Shu sababli pedagogik amaliyotda o'qituvchining samarali rahbarligi, raqamli vositalardan foydalanish va interfaol mashg'ulotlar tizimli qo'llanilishi tavsiya etiladi.

O'qituvchining rahbarligi maktab o'quvchilarining ijodkorlik va texnologik kompetensiyalarini rivojlantirishda muhim omil hisoblanadi. Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, samarali pedagogik rahbarlik o'quvchilarga nafaqat nazariy bilimlarni egallash, balki amaliy ko'nikmalar, ijodiy fikrlash va muammolarni hal qilish qobiliyatlarini rivojlantirish imkonini beradi. Shu bilan birga, o'quvchilar mustaqil ishlash, guruhda hamkorlik qilish va o'z g'oyalarni amaliy tarzda ifodalash imkoniga ega bo'ladi.

O‘qituvchining metodik rahbarligi interfaol mashg‘ulotlar, guruh ishlari, raqamli portfellar va loyihalar orqali o‘quvchilarning texnologik va ijodiy ko‘nikmalarini mustahkamlaydi. Baholash tizimi ijodkorlik, innovatsion yondashuv va mustaqil qaror qabul qilishni qamrab oladi, bu esa o‘quvchilarning motivatsiyasini oshiradi va ularni yangi g‘oyalarni sinab ko‘rishga undaydi.

Shunday qilib, pedagogik rahbarlik orqali o‘quvchilarning ijodkorlik va texnologik kompetensiyalarini rivojlantirish ta’lim jarayonini samarali qiladi va ularni kelajakdagi professional va ijodiy faoliyatlarda muvaffaqiyatga tayyorlaydi. Shu sababli maktab amaliyotida o‘qituvchining samarali rahbarligi, interfaol mashg‘ulotlar va raqamli vositalardan tizimli foydalanish tavsiya etiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Shavdirov S. A. Podgotovka budushchikh uchiteley k issledovatel'skoy deyatel'nosti. Pedagogicheskoe obrazovanie i nauka, 2017, №2, pp. 109–110.
2. Shavdirov S. A. Selection Criteria of Training Methods in Design Fine Arts Lessons. Eastern European Scientific Journal, 2017, №1, pp. 131–134.
3. Shovdirov S. Analyzing the sources and consequences of atmospheric pollution: A case study of the Navoi region. E3S Web of Conferences, 2024, 587:02016.
4. Shavdirov S. Method of organization of classes in higher education institutions using flipped classroom technology. AIP Conference Proceedings, 2025, 3268(1):070035.
5. Shavdirov S. A. Ůquvchilarda tasviriy savodxonlikka oid o‘quv kompetensiyalarini shakllantirishning pedagogik-psixologik jihatlari. Sovremennoe obrazovanie (Uzbekistan), 2017, №6, pp. 15–21.
6. Shovdirov S. Tasviriy san’atni o‘qitishda o‘quvchilarning sohaga oid o‘quv kompetensiyalarini shakllantirish omillari. Inter Education & Global Study, 2024, №1, pp. 8–14.
7. Ibraimov X., Shovdirov S. Theoretical Principles of The Formation of Study Competencies Regarding Art Literacy in Students. Science and Innovation, 2023, 2(B10), pp. 192–198.
8. Baymetov B. B., Shovdirov S. A. Methods of Organizing Practical and Theoretical Classes for Students in The Process of Teaching Fine Arts. International Journal on Integrated Education, 2023, 4(3), pp. 60–66.
9. Mishra, P., & Koehler, M. J. Technological Pedagogical Content Knowledge: A Framework for Teacher Knowledge. Teachers College Record, 2006, 108(6), pp. 1017–1054.